

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešajai bibliotekai

Kristina Varžinskaitė
Pasvalio Petro Vileišio gimnazijos 4° klasės mokinė

P J E S Ė I R N O V E L Ė S

(„Operacija“, „Baltas drugelis“, „Pasaulis žemyn galva“
ir „Maištas“)

Konsultavo
lietuvių kalbos mokytoja
Regina Grubinskienė

2010 m.
Pasvalys

Kristina Varžinskaitė

OPERACIJA

Vienaveiksmė pjesė

Veikėjai:

GYDYTOJAS

PIRMOJI SESELĖ

ANTROJI SESELĖ

PACIENTAS

Pirmas scena

Operacinė. Vyrauja balta spalva. Įeina dvi seselės.

PIRMOJI SESELĖ. Kelinta valanda?

Abi pažvelgia į laikrodį, kabantį ant sienos.

ANTROJI SESELĖ. Pusė penkių.

PIRMOJI SESELĖ. Kas dar liko?

ANTROJI SESELĖ. Rodos, ponas Eisvinas ar Aisvinas.

PIRMOJI SESELĖ. Ne to klausiu.

ANTROJI SESELĖ. Tai ko?

PIRMOJI SESELĖ. Kokia diagnozė?

ANTROJI SESELĖ. Literatūrinė džiova. Reikės persodinti pacientui kairįjį plautį.

PIRMOJI SESELĖ. Na, bent jau neteks nuobodžiauti.

ANTROJI SESELĖ. Išstudijavau jo bylą. Literatūrinė džiova, filosofinė širdies yda. Galiu derėtis, kad ir taip neilgai teks, jei organizmas neatmes donoro.

PIRMOJI SESELĖ. Didelis čia praradimas. Dar daug laukiančių savo eilės.

Įeina gydytojas. Nusiziovauja, pažvelgia į laikrodį.

GYDYTOJAS. Pusvalandis iki operacijos pradžios. Paruoškite viską, aš numigsiu. Kai ateis laikas, žinosite, kur mane rasti.

Atsigula ant kušetės, esančios neapšviestoje scenos dalyje.

PIRMOJI SESELĖ. Tegu prasideda vaidinimas.

Įvežamas pacientas, ruošiamasi operacijai. Antroji seselė pakelia paciento ranką ir paleidžia ją.

PIRMOJI SESELĖ. Vis dar neatsikratei to įpročio?

ANTROJI SESELĖ. Man patinka jausti tą žmogaus bejėgiškumą, kai esi visiškai priklausomas nuo kito valios... Kaip manai, operacija pavyks?

PIRMOJI SESELĖ. Šiandien nesu nusiteikusi ką nors gelbėti, bet tebūnie tai gydytojo sprendimas.

ANTROJI SESELĖ. Jei prakalbome apie gydytoją, manau, jau metas jį žadinti.

Pažvelgia į laikrodį.

PIRMOJI SESELĖ. Be penkių penkios. Jis nemėgsta, kai jį žadiname per anksti.

ANTROJI SESELĖ. Vėliau atsikėlęs bus ne ką labiau patenkintas. Ar galiu tada bent ką nors padeklamuoti pacientui? Na, kad būtų prasmingiau.

PIRMOJI SESELĖ. Gydytojui tai visai nepatinka ir suprantu kodėl. Tik neužtruk.

ANTROJI SESELĖ.

Laikau tave kaip paukštį
Ir spaudžiu vis delne.
Kilsiu viena į aukštį,
Bet krisime drauge.
Galiu tau pažadėti –
Gyvenimas sunkus,
Bet verta jį turėti,
Pažint naujus kelius.
Jei vieną dieną mirsiu.
Gal jau seniai žuvau?
Aš paukšteliu pavirsiu,
Nors aukščio ir bijau.

PIRMOJI SESELĖ. Pernelyg neįsijausk.

Numoja ranka.

ANTROJI SESELĖ.

Tada mane laikysi
Suspaudęs delnuose.
Vėsiu balsu sakysi:
Aš pagavau tave.

PIRMOJI SESELĖ.

Gyvenimas gyvenimu,
O mums kiti darbai.
Palikime verkšlenimus,
Be jų ir taip gerai.

ANTROJI SESELĖ. Nežinojau, kad moki eiliuoti.

PIRMOJI SESELĖ. Nežinojau, kad taip lengvai susigraudini.

ANTROJI SESELĖ. Aš susipažinau su jo ligos istorija.

PIRMOJI SESELĖ. Gerai, galėsi tai gydytojui pasakoti, o man tai sukelia tik žiovulį. Dabar paskubėkime. Jau minutė, kai atsiliesime nuo grafiko.

Nubėga žadinti gydytojo.

GYDYTOJAS. Kiek laiko? (*Pažvelgia į laikrodį.*) Minutė! Minute atsiliesime. Juk prašiau pažadinti po pusvalandžio. Jei nepasirūpini pats, tai kitas geriau nepadarys.

ANTROJI SESELĖ. Gydytojau, bet tik minutė.

GYDYTOJAS. Minutė šen, minutė ten, ar ne? O ar žinote, kuo pacientas serga?

ANTROJI SESELĖ. Aš susipažinau su paciento ligos istorija. Ir galiu pasakyti, kad tai neeilinis atvejis.

GYDYTOJAS. Todėl turėtumėte sutikti, kad laikas čia labai svarbus. Leiskite pasakyti, kad literatūrinė džiaiva baisesnė už plaučių vėžį, ir tai galiu tvirtinti iš savo praktikos, kurios, kaip pačios žinote, turėjau į valias.

PIRMOJI SESELĖ. Taip, gydytojau, mums viskas labai gerai suprantama.

GYDYTOJAS. Tada dar sykių apžvelkime paciento ligos istoriją ir kibkime į darbą. Laikas turi būti branginamas kaip didžiausias visatos stebuklas.

PIRMOJI SESELĖ. Gerbiamas gydytojau, mūsų pacientas serga, kaip jau minėjote, ūmine, kitaip tariant, jau toli pažengusia, literatūrine džiova.

ANTROJI SESELĖ. Ar galime jam padėti?

GYDYTOJAS. Galime ar ne, parodys laikas.

PIRMOJI SESELĖ. Kiek žinau, pacientas turi ir kitų sutrikimų.

GYDYTOJAS. Jus pagydyti galėsime vėliau, o dabar turime pasistengti šioje srityje.

ANTROJI SESELĖ. Koks bus gydymo procesas?

GYDYTOJAS. Kadangi daugiau niekas nepadėjo, beliko tik plaučio persodinimas. Turime tikėti, jog viskas sklandžiai pavyks. Pradėkime. Skalpelį!

Pirmoji seselė paduoda įrankį. Operacija prasideda.

ANTROJI SESELĖ. Kaip manote, kas jo gyslomis teka?

GYDYTOJAS. Ką turi omenyje?

ANTROJI SESELĖ. Na, jeigu jis serga literatūrine džiova, yra pagrindo manyti, kad jo gyslomis melsvas rašalas pulsuoja.

PIRMOJI SESELĖ. Manau, tai neturi jokios prasmės.

GYDYTOJAS. Tai tik nepagrįstos mintys.

ANTROJI SESELĖ. Kurias galima išsiaiškinti.

GYDYTOJAS. Tam neturime laiko.

Seselė nušluosto nuo gydytojo kaktos prakaitą.

GYDYTOJAS. Pažvelkite į jo plaučius.

ANTROJI SESELĖ. Ar turime vilties? (*Susijaudinusi*).

GYDYTOJAS. Negalime laukti vilties, turime patys imtis veiksmų. Užspauskite arteriją.

Seselė vykdo nurodymus.

GYDYTOJAS. Paruoškite donorinį organą.

Kita seselė paima į rankas dėžutę (sveikojo plaučio simbolis).

ANTROJI SESELĖ. Kaip keistai jo širdis plaka, gydytojau.

PIRMOJI SESELĖ. Turbūt tai ligos padarinys.

GYDYTOJAS. Yra manoma, kad ši liga paveikia ne tik žmogaus plaučius, bet ir pereina į visus likusius organus, o labiausiai veikia širdį, bet tai tik teorija.

ANTROJI SESELĖ. Manau, mes ją patvirtinome.

PIRMOJI SESELĖ. Kaip žmogus ja suseraga, gydytojau?

GYDYTOJAS. Sunku pasakyti. Didelę įtaką daro gyvenimo būdas ir požiūris į jį.

PIRMOJI SESELĖ. Ar mums ji nepavojinga?

GYDYTOJAS. Mes neturime jokio pagrindo jaudintis. Pradėkime. Ar donoras paruoštas?

ANTROJI SESELĖ. Taip.

GYDYTOJAS. Gerai.

Seselė nušluosto gydytojui prakaitą. Jis iškelia prirašytą popieriaus lapą, kuris simbolizuoja ligos paveiktą plautį.

GYDYTOJAS. Ar matote, kaip neatpažįstamai liga suardė plautį?

Seselės susiima už galvų.

GYDYTOJAS. Indą! (*Lapą įdeda į indą.*) Donorą! (*Vyksta operacija.*) Gerai, atrodo, tai viskas. Pradėsime užsiūti. Prašau paduoti įrankius. (*Po kiek laiko.*) Viskas. (*Nusišluosto prakaitą.*) Darbas baigtas. Beliko laukti, ar paciento kūnas neatmes donoro. Aš tuo tarpu numigsiu, jei bus kokių nors komplikacijų, iš karto mane žadinkite.

Nueina ir atsigula.

PIRMOJI SESELĖ. Ir aš norėčiau numigti. Jei kas, pirmiausiai pažadink mane, o vėliau pažadinsime gydytoją.

Seselė atsigula.

ANTROJI SESELĖ. Kažkur girdėjau, kad poezija žaizdas lengviau užgydo. Nors ne poetė aš, bet verta pabandyti.

Koks vienišas, žmogau, esi.
Savęs vis ieškai, nerandi.
Į sielos brauniesi gelmes
Ir rankioji tenai šukes.
O viskas vien tik dėl jos,
Tave kankinančios ligos.
Simptomų jokių nematei
Ir, kad sergi, nesupratai.
Materija tau nereikšminga,
Lyg būtų ji nereikalinga,
Vien tik gyvenimu minti
Ir vizijas naujas regi.
Ne kraujas gyslose srovena,
Kai žodis širdyje gyvena.
Bet ar tave galiu nuteisti,
Ligos juk negali pakeisti.
Ir gal ne taip jau ir blogai,
Jei viską kiek kitaip matai.
Bet ar galiu tau pasakyti,
(*Palinksta arčiau*)
Kad man negalima mąstyti.
Aš juk materijų pilna,
Man logika priimtina.
Bet pripažinti tau turiu,
Kad ligai artima esu.
Dažnai aš mėgstu pasvarstyti,
Kaip gera būtų paskraidyti.
O sąla man širdis stipriau,
Kai gandra grįžtantį matau.
Ir glūdinti many mintis
Atgyja lyg nauja viltis...
Regėjau viską vien pilkai,
Dabar nušvito man vaizdai.
Ir nors visuomenės valia
Man buvo suteikta galia

Užgydyti minties žaizdas
Ir filosofines ligas,
Ligoniu aš pati tapau,
Todėl tavęs atsiprašau.

Pasigirsta garsas, rodantis, kad sustojo paciento širdis.

PIRMOJI SESELĖ. Sesele, ką gi tu darai? Juk tai ne priešnuodžiai, nuodai! Gydytojau!
GYDYTOJAS. Kas gi nutiko taip staiga?
PIRMOJI SESELĖ. Paciento širdis stoja.

Bando atgaivinti.

GYDYTOJAS. Viltis visai jau prarasta.
PIRMOJI SESELĖ. Konstatuokite laiką, gydytojau.
GYDYTOJAS. Po aštuonių trys minutės. Viskas baigta.
ANTROJI SESELĖ. Jaučiuosi aš dėl to kalta...

Scenoje pritemsta šviesos. Kai vėl pasidaro šviesu, scenoje nebebūna gydytojo ir abiejų seselių. Pacientas staiga pakyla, griebiasi už širdies.

PACIENTAS

Nejau košmarai vėl mane kamuoja,
Ir slegiančios dvejonės širdyje gyvuoja?
(Neramiai vaikščioja po sceną.)
Visuomenės visai nesuprantu.
Mes tarsi broliai, bet skirtingų jau kartų.
Nors laisvas paukštis visada buvau,
Bet šiandien kalinys staiga tapau.
(Teatrališkai liečia savo kaktą lyg tikrintųsi temperatūrą.)
Visuomenė karščiuoja atvirai,
Materializmas ją užsmaugs tuoj negyvai.
Ir vien tos galios apimta,
Ji klaidžioja kliedėdama visa...
Kūrėją ligoniu vadina
Ir vis išgydyti mėgina.
Aš šiam pasauly nebuvau karys,
Bet šiandien mano plunksna – ieties smaigalys
Tai kas, kad mano balsas negarsus,
Ištirpdys jis visus ledus.
Dabar tebūna gailestingas man dangus.
Aš sugražinsiu blėstančius taikos laikus,
O rankos galios žodį tol raižys,
Kol mano kūnu gyvastis lakstys.
Nelauksiu aš naujos aušros,
Mėnulis sau lai patalus paklos.
Aš žinią skelbt visiems skubu,
Kad jie taisytusi kol nevēlu.
Ne budelis aš būsiu jau,
O tik sakysiu, ką matau.

Pasiėmęs išskleidžia skėtį ir išskuba iš scenos. Uždanga.

Kristina Varžinskaitė

BALTAS DRUGELIS

Ramus, temstantis vakaras. Goda paskutinį kartą pamojavo pro langą išvažiuojantiems tėvams. Jai visiškai nesvarbus jų maršrutas, nesvarbu ir kada jie grįš. Svarbiausia, kad ji liko viena. Vienatvė Godai visada prilygo laisvei, o tai jai nėra kasdieniška. Visas jos kūnas virpėjo iš nekantrumo nuveikti ką nors nepaprasta: galbūt ilgai ilgai prakiurksoti prie televizoriaus, gal nueiti miegoti neišsivalius dantų, o gal pasikviesti draugų? Ne, šios laisvės ji nesidalins su nieku kitu. Mašinos dingus iš Godos regimojo lauko, mergaitė nuleido ranką ir nusigrėžė nuo lango. Stovėjo kambario viduryje, dairydamosi aplinkui, lyg susipažintų su kažkuo nepaprastu. Taip, jie liko tik abu: ji ir namas... Mergaitė, pusvalandį praleidusi prie televizoriaus, suprato, jog jos siekiai buvo kitokie. Kažko trūko, kažko labai svarbaus. Visos nepaprastos mintys staiga išgaravo ir nuobodulys Godą pradėjo slėgti. Ji netgi du kartus išsivalė dantis ir buvo pasiruošusi šį veiksmažodį pakartoti dar kartą, tačiau tai pradėjo ją varginti. Mergaitė paprasčiausiai išsidrėbė ant kušetės. Goda visada buvo triukšmingas vaikas ir net paprasčiausias veiksmas, atliekamas mergaitės, skleidė žymų garsą, todėl, nurimus Godai, namas kartu su ja nutilo. Ir ši tylą mergaitę gąsdino. Save drąsindama ji bandė vaikščioti po kambarį, garsiai skaityti knygą, tačiau kad ir ką mergaitė bedarytų, jai atrodė, kad ta bauginanti tylą yra visai čia pat: kitame kambaryje, sienoje, už jos. Neiškentusi įtampos, mergaitė nutarė eiti miegoti. Taip, jai užteko vienatvės. Jos gal net per daug... Tačiau Goda visai nenorėjo miego. Ji gulėjo lovoje užmerkusi akis ir stengėsi galvoti apie malonius dalykus, tačiau baimė įgavo veidą. Mergaitei atrodė, kad ši baimė kaip tik dabar palinkusi priešais ją, stebi mergaitės kiekvieną krustelėjimą. Godai net rodėsi, kad ji jaučia baimės tylų alsavimą, todėl mergaitė dar atkakliau stengėsi apsimesti miegančia. Ji tikėjo, kad atmerkus akis įvyks kažkas labai baisaus. Galiausiai nebeiškentusi juntamo baimės žvilgsnio, ji staigiai užsitraukė antklodę ant galvos. Visas kūnas drebėjo, lyg apimtas traukulių, bet Goda galiausiai jautėsi saugi. Galbūt baimė neturi rankų ir gal nedrįs nutraukti antklodės, tačiau, kad ir kas bebūtų, Goda buvo pasirengusi šaukti.

Po antklodės darėsi vis tvankiau ir Godai atrodė, kad praėjo begalė laiko. Ji nebesuvokė, ar buvo kada užmigusi, o gal taip ir gulėjo visą laiką nejudėdama. Mergaitė pradėjo šaipytis iš savo bailumo, sukaupusi visą drąsą, ji nutarė nebekentėti. Atsargiai atitraukusi antklodę, Goda iš lėto merkė akis. Ir, jos nuostabai aplinkui buvo šviesu. Baimė išgaravo, kaip nebuvusi. Neradusi grįžusių tėvų, mergaitė svarstė, ar ilgai jie dar užtruks, o gal teks jai praleisti dar vieną naktį vienai. Neapsikentusi buvimo namuose, mergaitė nusprendė eiti į lauką. Vos tik išžengusi iš namų kiemo, priešais save ji išvydo baltą namą, kuris savo išvaizda jai priminė šuns būdą. Goda nedrąsiai apsidairė, tačiau aplinkui nebuvo nieko girdėti. Ji norėjo pasibelsti ir pasiteirauti, ar kas nors ten gyvena, tačiau, kad ir kaip ieškojo, durų nerado. Jų vietoje buvo tik didžiulė anga. Galbūt mergaitė nebūtų išdrįsusi pro ją įžengti, bet smalsumas nugalėjo ir visas pasaulis liko jai užnugaryje. Name buvo taip tamsu, kad Goda turėjo apgraibomis susiorientuoti aplinkoje. Mergaitė suvokė esanti koridoriuje. Tik ji ir sienos, nė vienu durų, jokių daiktų ir dvi kryptys: į priekį ir atgal, tačiau paėjęs kurį laiką sunkiai besusingaudai, iš kurios pusės tu atėjai ir į kurią ketinai eiti. Godą toks ėjimas vargino, rodėsi, kad šis koridorius neturi pabaigos, tačiau jis vedė tiesiai, nė karto nepasukdamas, ir tai buvo keista, nes nors namas ir buvo didelis, koridorius, atrodė, kokį dešimtį kartų ilgesnis už jį. Goda suklupo

ne iš nuovargio. Ji už kažko užkliuvo. Apgraibomis suvokė, jog tai buvo laiptai, vedantys aukštyn. Mergaitė nerūpėjo, kur jie nuves, svarbiausia, kad koridorius baigėsi, vadinasi bus pabaiga. Ji lipo atsargiai, tiksliau ropojo keturiomis, nes bijojo nukristi. Nebuvo už ko laikytis, laiptus ribojo tik sienos. Nors buvo akinamai tamsu, mergaitė suprato, kad laiptai darosi vis statesni ir tarpai tarp jų vis didėjo. Pajutusi, kad jie baigėsi ir vėl prasidėjo koridorius, Goda sukniubo pailsėti. Ji nežinojo, kada buvo laimingesnė, ar kai koridorius pasibaigė, ar kai prasidėjo iš naujo. Dabarėjimas tapo lengvesnis ir greitesnis. Tik staiga mergaitę sustabdė siena. Kelias baigėsi, tai buvo akligatvis. Goda bandė apčiuopti duris, bet jų nebuvo. Vos pagalvojusi, kad tokia varginanti kelio atkarpa laukia atgal, ji norėjo parkristi kaip mažas vaikas ir raudoti, kol kas nors ateitų ir ją išsivestų, tačiau Goda tik krestelėjo ant grindų ir atsirėmė į jai užkirtusią kelią sieną. Ji pajuto kažkokį gumbelį, trukdantį patogiai atsiremti. Mergaitė suvokė, kad tai buvo mažų durelių rankena. Durys buvo tokios mažytės, kad pro jas Goda būtų vos galėjusi pralįsti, tačiau jos buvo užrakintos ir ji prarado bet kokią viltį. Nuo tokio vaikščiojimo ant Godos pėdų atsirado pūslės ir dabar baisiai skaudėjo kojas. Nusivavusi batus, mergaitė pabandė paieškoti raktų ar kitų durų. Tamsą perskrodė aštrus riksmas, nes mergaitė įsivare rakštį. Supanti tamsa mergaitę vis labiau erzino ir trukdė pašalinti dirgiklį. Goda, tik išsitraukusi rakštį, suvokė, jog tai buvo miniatiūrinis raktelis. Mergaitė pabandė atrakinti duris ir, jos didžiausiam džiaugsmui, raktas tiko, tačiau dabar mergaitėi iškilo kita problema, kaip pro tokias mažytes duris pralįsti. Ji bandė įvairiausiais būdais, bet galiausiai nutarė, kad geriausiai bus, jei ji lįs galva priekin ištiesusi rankas. Tai ganėtinai ilgai užtruko ir Goda pradėjo baimintis, ar neužstrigs čia amžiams, tačiau ji nepasidavė ir kliūtis buvo įveikta. Ji atsidūrė tamsiame kambarėlyje. Lubose buvo mažytis langelis, pro kurį sklindanti šviesa lyg peilis režė tamsą, tačiau ji visiškai neišskleidė tamsos. Šviesu buvo tik kambario viduryje, o tolstant nuo jo viskas tamsėjo, kol galiausiai pranyko. Kambario centre prie stalo sėdėjo palinkęs senukas. Mergaitė nustebo: „Nejaugi jis negirdėjo, kaip ji bandė prasisprausti pro duris, o jei girdėjo, tai kodėl jai nepadėjo?“ Prie senuko Goda artinosi atsargiai, nenorėdama jo išgąsdinti ir kartu bijodama, kad jis neišnyktų. Prisiartinus mergaitė prie stalo palinkęs senukas nekrepė į ją net menkiausio dėmesio. Jo žvilgsnis buvo nukreiptas į tuščią stiklainį. Goda norėjo kažko paklausti, bet senukas ją, dar net nepradėjusią, nutraukė.

– Ššš... diena baigiasi.

Mergaitė pagalvojo, kad taip negali būti, ji juk visai neseniai prasidėjo. Ji negalėjo taip ilgai klaidžioti tais koridoriais ir laiptais. Goda norėjo paprieštarauti senukui, bet pamatė, kaip baltasis drugys, įskridęs pro langelį, nutūpė ant stiklainio dugno. Aplinkui iš karto nušvito ir tamsos niekur nebuvo regėti: „Ne, ten visai ne drugys, – pagalvojo mergaitė, – taip, jis turėjo sparnus ir buvo toks mažytis, tačiau drugys buvo toks baltas ir taip akinamai švytėjo, kad nebuvo įmanoma gerai įsižiūrėti į šį padarą. Skirtingai negu Goda, senukas neatitraukė nuo drugio žvilgsnio. Atsargiai užsuko stiklainį ir tik tada pakėlė savo akis į Godą. Jo žvilgsnis privertė mergaitę sutrikti. Senuko akys buvo tarytum aptrauktos šerkšno, tokios negyvos ir šaltos, nors likęs veidas maloniai šildė.

– Išsigandai? – Su šypsena veide paklausė senukas, nors nuskambėjo greičiau kaip teiginys, negu klausimas.

– Ne, – skubiai paneigė mergaitė, tačiau Goda suvokė, jog senukas viską suprato. Mergaitė suglumo pagalvojusi, kad iki šiol nežino jo vardo.

– O koks jūsų vardas?

Jos nuostabai senukas atsakė, kad nėra tokio vardo, į kurį jis atsilieptų, bet nėra ir tokio, į kurį jis neatsilieptų. Mergaitė nesuprato, ką senukas norėjo tuo pasakyti. Viskas turėtų būti paprasta, arba tu turi vardą, arba ne. Kaip gali neturėti jokio vardo ir tuo pačiu metu turėti visus, tačiau Goda nebedrįso aiškintis, kaip čia yra iš tikrųjų ir tepaklausė.

–Kodėl jūsų namas neturi durų?

–O kam man jų reikia?

Tikrai, o kam reikalingos tos durys. Jis vienintelis žmogus šitame name ir vargu, ar iš viso čia kas nors lankosi. Goda mąstė, kad galbūt ji pirmoji, kuri išdrįso nueiti tokį kelią. Senukas atspėjo jos mintį, tačiau nieko nepasakęs, nudelbė žvilgsnį į drugelį.

–O kas čia per padaras? – pasidomėjo mergaitė.

Akinanti šviesa neleido jai tiesiai žvelgti į baltąjį drugelį, todėl Goda nukreipė žvilgsnį į senuką. Jis teatsakė.

–Drąsa.

–Kas? – nesupratusi, paklausė mergaitė.

–Drąsa. – pakartojo senukas, supratęs, kad jai nuo to visai neaiškiau, tęsė toliau. – Prisimeni, sakiau, kad diena baigiasi,– mergaitė tik linktelėjo,– o ar dieną ko nors bijai?

–Ne! – kiek per garsiai ištarė Goda.

–O kodėl? – mergaitė tik gūžtelėjo pečiais. – Aš pasakysiu kodėl. Taip yra, nes drąsa išsklaido visas baimes. Ji tokia šviesi, kad jokia tamsa neatsilaikiusi sprunka tolyn. Naktį drąsa grįžta namo ir pasaulyje pasidaro taip tamsu... Sakai, kad baimė turi veidą? O taip, ji tikrai ją turi. Baimė yra kiekviename neapšviestame kampelyje. Ji niekada nestovi priešais tave, baimė sliūkina iš paskos, eina tavo pėdomis. Ji žino, kad jeigu susidurtumėte vienas prieš kitą, ji pralaimėtų, todėl niekada neiškyla kaip aiškus vaizdinys.

–Ar baimė yra šiame kambaryje?

–Ne, bet kiekvieną dieną ji sugrįžta namo. Drąsa – baimės nugalėjimas. Ir dabar prieš save matai nugalėtas baimes...

Mergaitė nebegirdėjo, ką toliau aiškino senukas. Ji buvo tokia išvargusi, kad nebeįstengė su tuo kovoti. Goda miegojo ilgai ir ramiai. Iš lovos ji pašoko, kai laikrodis rodė be penkiolikos dešimt, akimis mergaitė ieškojo keistojo senuko. Goda norėjo dar tiek daug jo paklausti: „Ką jis čia vienas veikia? Kas atsitiko jo akims? Kodėl jo namas toks didelis, o durys tokios mažytės?“. Ji norėjo išbėgti į lauką, ir pasižiūrėti, ar ten tikrai stovi baltasis namas, bet išgirdo, kaip į kiemą įvažiavo mašina. Goda, pravėrusi užuolaidas įsitikino, kad grįžo tėvai, tačiau jos žvilgsnis staiga nuslydo lango rėmu ir nusekė už lango plazdantį baltąjį drugį, kuris, kiek paskraidęs priešais jos langą, pakilo dangaus link. Taip, naktis baigėsi, prasidėjo nauja diena. Goda nebebijojo vienatvės, mergaitė norėjo, kad jos nugalėta baimė vakare sugrįžtų pas senuką.

Kristina Varžinskaitė

PASAULIS ŽEMYN GALVA

Ksaveriutė varstė duris tol, kol durims atsibodo ir jos pasitraukė į šalį. Mergaitė nužvelgė savo naująjį priešą pašaliavusiu veidu, kuris visai nebuvo panašus į jokią kada nors matytą veidą. Turbūt reikėtų paminėti, kad Ksaveriutė nebuvo joks vaikas, ji paprasčiausia mergaitė ir tiek, tačiau jos pavidalas visiškai skyrėsi nuo bet kurio kito žmogaus.

Taigi durims pasitraukus į šalį ir laikui lakstant aplinkui, mergaitė iš nuobodulio pradėjo graužti nagus. Graužė juos tol, kol pilvas prisipildė ir išpampusi Ksaveriutė įgavo statinės pavidalą. Jai buvo per daug sunku vaikščioti, todėl nuo per ilgo sedėjimo mergaitės kojos pradėjo trauktis kol visiškai išnyko. Galiausiai Ksaveriutė atgavo savo ankstesnįjį pavidalą, bet kojų nebeliko ir jai teko pradėti vaikščioti rankomis. Kadangi mergaitė nuolat būdavo žemyn galva, tai jai ir pasaulis atrodė atvirkščias. Ksaveriutei rodėsi, kad balti, pukuoti padarai rapinėja melsvais žemės takais, o ji tokia didžiulė savo rankomis remianti dangų, kuriame žemyn galvomis vaikštinėja žmonės ir retkarčiais paukščiai, palikę danguje savo lizdus, nusileisdavo į žemę palenktyniauti su puriaisiais padarais.

Ilgainiui mergeitei pabodo ramstyti dangų ir ji panorė grįžti į melsvąją žemele, tačiau, kad ir kaip ji stengėsi atitrūkti, atrodė, kad rankos pačios traukė atgal, nepaklusdamos jokiam bandymui. Ėjo Ksaveriutė nuliūdusi, tačiau staiga pamatė danguje melsvą dėmę, primenančią jai žydriją žemę. Mergaitė pagalvojo: „Gal čia dangus plyšęs?“. Ji ilgai nesvarsčiusi įžengė į šią plyšį ir pajuto, kad ta dėmė labai šlapia. Netrukus Ksaveriutė pradėjo tirti. Kadangi jai ištirpo rankos, iš dėmės mergaitė nebegalėjo išropoti. Ji galutinai ištirpo, tačiau mergaitės troškimas grįžti į žemę išsipildė. Kiekvienas, kuris pažvelgia į balos vandenį, mato jame dangų, Ksaveriutės akimis – tai žemė.

Kristina Varžinskaitė

MAIŠTAS

Tomas susidomėjęs nužvelgė savo pirštus, išlindusius iš jo paties kažkada adytų kojinių. Ne, daugiau jis jų nebeadys, tebūna tai maištas prieš visą pasaulį, kuris staiga susitraukia iki Tomo dydžio.

Berniukas gyvena tokioje normalioje šeimoje, kokia tik gali būti. Jis turi mamą, tėtį, seserį, tačiau jų šeima yra jau tokia, kad tikra šeima pavadintum tik tada, kai miega, nes kitu laiku jie gyvena kas sau. Tomo gyvenimas buvo kiek kitoks, kai Urtė, Tomo sesuo, dar gyveno kartu, tačiau jai išvykus berniukas liko visiškai vienas, nors to jis pats niekada nepasakytų. Tomo psichologas patarė berniukui išsikalbėti. Tiesa, reikėtų paminėti, kad berniukas jį išsigalvojo. Tačiau jis į tai numoja ranka, smarkiai purtydamas galvą, neva nebūtina. Berniukas turi draugų ir smagiai leidžia laiką prie kompiuterio. Tiesą pasakius, Tomo nuomone, šiame amžiuje likti vienam net neįmanoma. Ir jei kas pasakytų, kad berniuko gyvenimas yra liūdnas, Tomas galėtų net išsižeisti. Pasaulis, kuriame jis nėra priverstas bendrauti su kitais net įdomesnis, tik apmaudžiausia yra tada, kai norėdamas prieš ką nors sukilti ir maištauti, staiga suvoki, kad nėra prieš ką.

Berniukas, žvelgdamas į savo didelius kojų pirštus, prisiminė, jog senelė dar gyva būdama vis kartojo, kad atsliūkina tamsa. Tada dar būdamas aštuonerių jis galvojo, kad tai vakaras. Vėliau manė, kad senelė kalbėjo apie artėjančią mirtį. Dabar Tomas nebežino, ką būtent ji turėjo omenyje... Greitai temo ir tik monotoniškai urzgiantis pilvas priminė, kad jį reikia prikimšti baltymų ir angliavandenių. Galbūt Tomas kažką paruoš po poros valandų grįžtantiems tėvams, kurie stengiasi dėl jo ateities ir tik pačiam Tomui nesuvokiama dėl kokios gi?

Jis atvers savo kambario duris ir pasitiks juos, paklausdamas, ką jiems davė ši diena? Ir gal kas nors pastebės jo išsikišusius pirštus iš kojinių - jo didįjį pasaulio maištą, nes tamsa atsliūkino ir į jo pasaulį. Ir jam taip nežmoniškai vieniša.